

Bindesbøl, Laub og Monrad, de teologiske Professorer C. E. Scharling og Hermansen, Historikerne Velschow, P. W. Becker, P. G. Thorsen og Allen o. fl. Samlivet synes at have været særlig fornøjeligt i 40erne, da Matematikeren Adolf Steen ledede de muntre Smaagilder og Peter Faber digtede sine Viser dertil. I Krigsaaet 1848 meldte 4 Alumner sig som frivillige og udmærkede sig navnlig i Sundevedkampene, og i 1864 var der to Borchianere med, af hvilke den ene, cand. theol. Jens Paludan-Müller, faldt ved Sankelmark. Hans Kollegiekammerater satte ham en Mindesten i Haven, og den blev højtidelig indviet Aarsdagen efter hans Død. Mindet om disse Alumners Færd kan heldigvis udslette det pinlige Indtryk, som en enkelt Alumnes danskfjendtlige Optræden voldte i 1862, og det kan det saa meget mere, som han strax efter paa sine Kammeraters Opfordring forlod Kollegiet.

Borchs Kollegium er stille og værdigt, i det hele lidt mindre ungdommeligt end de andre Kollegier, da de fleste af dets Beboere er Kandidater. Men ofte har det dog ogsaa været Hjemsted for alskens Vid og Løjer, som i den ovennævnte gyldne Studentertid. — Kollegiet er en hyggelig og god Bolig for studerende; de fleste Alumner har to Værelser. Samlingsstedet er Læsestuen, hvor man læser Bladene og ny Bøger, og hvor man passierer og holder Generalforsamlinger og Smaagilder. Om Sommeren bliver Haven meget benyttet; de store Lindetræer skjuler da de uskjønne Baghuse, og selv om det er yderst sparsomt med Blomster, er der dog frisk grønt og i det hele meget venligt. Intet Under da, at Borchianerne holder af det gamle Hjem, og at glade Minder drog mange forhenværende Alumner til den Sekularfest, som afholdtes den 19. September.

Hans Olrik.

De politiske Fanger i Kara Minerne.

Efter George Kennan.

III.

Da Oberst Kononovich i 1881 trak sig tilbage fra Posten som Fængselsdirektør i Kara, blev han afløst af Major Potulof. Kort efter hans Tiltrædelse blev samtlige politiske Fanger flyttede over i det ny politiske Fængsel, som Oberst Kononovich havde ladet opføre ved Nedre Gruberne, og her fordeltes de med 25 Mand i hvert af de fire store Værelser (se Artikel II.) Deres Liv var strængt, men ikke uudholdeligt. De fik Motion hver Dag i Fængselsgaarden, de fik Lov til at modtage Penge fra deres Slægt og Venner og derfor købe sig Extraklæder, Tobak o. lgn., der var et taalelig godt Bibliotek i Fængslet, til Dels bestaaende af Bøger, som de selv havde købt, eller som var sendte dem fra Rusland, og endelig kunde de til Afveksling arbejde i et Tømmerværksted og en Smedje, som var indrettede i Gaarden. Men de levede paa den anden Side under meget slette sanitære Forhold; en Del af dem bar Lænker Dag og Nat, og et Par Stykker var endog lænkede til Hjulbøre; de, der i Tidernes Løb var blevne sindsyge af Sorg og Savn, laa imellem de andre, der maatte høre paa dem Dag og Nat, og ingen fik Lov til at komme uden for Fængslet eller arbejde i Minerne. Navnlig denne Indespærring, der blev dobbelt forfærdelig, da Generalguvernør Anuchin beordrede Opførelsen af det tidligere omtalte Plankeværk, som berøvede Fangerne Udsigten over Karadalen, var i Længden ikke til at holde ud. De mindst stærke af dem begik Selvmord eller blev sindsyge, de modigere og mere energiske prøvede paa at bryde ud af Fængslet. I April 1882, knap et Aar efter Kononovichs Tilbagetredten, gjorde saaledes et Par af Fangerne Forsøg paa at grave sig ud gennem en Tunnel under Fængslet. Udgravningen opdagedes ikke, men i den sumpede Grund trængte Vandet pludselig ind i Tunnelen, og Arbejdet maatte opgives. Saa fandt nogle paa, at man maatte kunne flygte bort, hvis man om Natten kunde blive ude i Værkstedet i Gaarden, fra hvis Tag det var muligt at klatre over det høje Palisadeplankeværk. Den største Vanskelighed vilde Aftenmønstringen

medføre. Ved den blev Fangerne nemlig talte, og de, der skjulte sig i Værkstedet, vilde da savnes, inden det var mørkt nok til, at de kunde være borte. Denne Vanskelighed haabede man dog at overvinde ved at anbringe Dukker paa Sovebænken i de flygtedes Sted. Man plejede nemlig ikke at vække dem, der laa og sov, naar Mønstringen gik for sig, og da Officeren nøjedes med at tælle Fangerne i hver Stue henne fra Døren af, var det lidet rimeligt, at han vilde opdage, at det var Dukker og ikke Mennesker, der laa paa Bænkene. Skulde Undvigelsen lykkes, maatte de flygtende tage Vejen ned gennem Amur-Dalen til det stille Hav og se at komme om Bord paa et amerikansk Skib; men indtil da maatte Komedien med Dukkerne fortsættes. En Aften i April, da alle Forberedelser var gjorte, skjulte to Fanger ved Navn Muishkin og Krushchef sig i en stor Kasse i Værkstedet, og kort forinden Expeditionen skulde gaa for sig, anbragtes to godt gjorte Dukker i Fangedragt paa Sovebænken med Ansigtet ind mod Væggen. Den inspektionshavende opdagede det ikke, og midt om Natten krøb Muishkin og Krushchef ud af Kassen, steg op paa Taget og kom over Plankeværket, uden at Skildvagten opdagede det. Nogle Dage efter undslap atter et Par Mand paa samme Vis, og i Løbet af fjorten Dage flygtede saaledes i det hele sex Mand, for hvem der hver Aften og Morgen blev anbragt Dukker i Fangedragt paa Sovebænkene. I den tredje Uge efter de førstes Flugt skulde et fjerde Par afsted, men da vilde Ulykken, at den ene Mand, i det han sprang ned fra Plankeværket, faldt i en Pøl; det gav et Plask, Skildvagten blev opmærksom, affyrede sit Gevær, og i samme Øjeblik var hele Fængslet i Bevægelse. Fangerne blev omhyggelig talte, og det viste sig da, at der manglede otte. Der blev strax telegraferet til højre og venstre; Beskrivelser og Fotografier af Fangerne blev sendte til alle Stationer i hele Østsiberien, og rundt om blev der udsendt Patruljer for at lede efter Flygtningerne. Det var naturligvis umuligt for Folk, der ikke kjendte Vej eller Sti, ingen Kort eller Kompas havde og dertil var svækkede efter den lange Indespærring, at undgaa en saa ihærdig Forfølgelse i længere Tid. De blev alle sammen fangne igjen lige til Muishkin og Krushchef, der havde gjort en Rejse paa over halvtredje hundrede Mil og var naate helt ud til Byen Vladivostok ved det stille Hav. Lige paa Tærskelen til Friheden blev de atter tagne og i Lænker førte tilbage til Kara.

De ulykkelige Fanger skulde nu have en ordentlig Lektion, saa at de kunde mærke, hvor de var. For det første berøvedes de alt extra: Bøger, Penge, Underklæder, Sengetæpper, kort sagt alt, hvad Regeringen ikke forsynede de almindelige Forbrydere med, og dernæst foretoges der en saakaldet »Pogrom«, det vil sige et pludseligt Overfald paa dem i Fængslet. Til den Ende samlede der sex Delinger Kosakker ved Nedre Gruberne, og efter at de havde ligget der en halv Snes Dage uden at foretage sig noget, rimeligvis for at berolige Fangerne, kommanderedes de en Nat til at gjøre det projekterede Angreb paa Fangerne. Midt om Natten samlede 3—400 Mand i al Stilhed i Fængslet Gaard, og paa et givet Tegn reves samtidig alle Dørene til Fangestuerne op, og Soldaterne stormede ind, trak de søvndrukne og sovende Fanger ned fra Sovebænkene, rev Tøjet af dem for at undersøge det, puffede og stødte dem, og da nogle af de modigste blandt Fangerne satte sig til Modværge mod denne brutale Behandling, rev Brædder af Sovestederne og søgte at forsvare sig dermed, blev de slaaede til Jorden med Geværkolberne. Om Morgen, det var den 11. Maj 1882, deltes Fangerne derpaa i tre Dele, og uden Mad og uden andre Klæder end Fangedragten maatte de under Bevogtning af Kosakker vandre til Fods, flere af dem forslaaede og blødende, til de andre Fængsler i Kara Dalen, hvor de skulde midlertidigt indsættes mellem de almindelige Forbrydere. Kosakkerne havde Ordre til ikke at skaane dem og ikke tillade dem at standse undervejs; naar nogen nægtede at gaa videre, skulde de bruge Kolben eller Bajonetten til at drive dem frem. Kosakkerne lystrede Ordren, hvad der havde til Følge, at der undervejs udspandt sig et helt Slagsmaal mellem dem og Fangerne, der kastede med Sten, men naturligvis hurtigt blev overmandede og bagbundne. Først sent om Aftenen kom de sultne, tørstige, udmattede og mishandlede til deres Bestemmelsessteder, hvor de indespærredes to og to i de saakaldte »hemmelige« Celler, der er

bestemte for Rovmordere og lignende. Det allerstrængeste Fængselsreglement blev anvendt paa dem, ingen Lettelse blev dem tilstaaet, man vilde dog en Gang for alle vise dem, at man havde Krammet paa dem.

I to Maaneder levede de politiske Fanger paa denne Maade i de værste Forbryderes Celler og uden Begreb om, hvad der foregik omkring dem. Daarlig Luft, daarlig og utilstrækkelig Føde, mest Brød og Vand, en sjælden Gang Byggrynssuppe, ingen Motion o. s. v. Skjorbug begyndte at hærje dem, og mange var saa syge, at de ikke kunde rejse sig fra Sovebænken, naar Inspektionen foretoges Aften og Morgen. Fængselsautoriteterne havde i deres Værge Penge, som tilhørte Fangerne, men de fik ikke Lov til for dem at skaffe sig bedre Mad eller flere Klæder. Først da Skjorbugen begyndte at blive epidemisk, tillod Major Khalturin, en grusom Gendarmofficer, der havde afløst Major Potulof, at Fangerne anskaffede sig Sengetæpper for deres Penge.

Den 6. Juli 1882 blev otte af de politiske Fanger, der betragtedes som særlig farlige, sendte tilbage til St. Petersburg i Lænker for at begraves for Livstid i Schlüsselburg Kasematter. Nogle Dage efter blev alle de andre bragte tilbage til det politiske Fængsel ved Nedre Gruberne, hvor der imidlertid var foretaget en Ombygning af Fangestuerne, i det disse ved Skillevægge var blevne delte, hver i tre Rum. Følgen heraf var, at de syv, otte Fanger, der nu skulde være i hver af disse Celler, ikke havde mindste Smule Plads til at røre sig, i det Sovebænken langs Væggen sprang saa langt frem, at to Mand ikke kunde staa ved Siden af hinanden imellem Bænkens Kant og den modsatte Væg. Det var umuligt at foretage sig noget som helst andet end at ligge eller sidde paa Sovebænken saa lang Dagen var; dertil kom de aabne Exkrementkar, der fuldstændig forpestede Luften i de snævre Rum, saa at man efter en Fanges Udtryk var nær ved »at blive gal« af Stanken. De fik ikke andet Svar paa deres Bønner og Anmodninger om Forandring i disse Forhold end en Trusel af Major Khalturin om, at de vilde blive piskede, hvis de ikke forholdt sig rolige. For yderligere at skræmme dem sendte Khalturin en Læge hen for at undersøge en af dem og se om hans Tilstand tillod, at han blev pisket uden Fare for hans Liv.

Det bragte Bægeret til at flyde over. De ulykkelige kunde ikke holde det ud længer og besluttede at nedlægge en sidste fortvivlet Protest mod denne grusomme Behandlingsmaade. De proklamerede en Sulte-Strike. De sendte en Erklæring til Major Khalturin, at deres Liv var uudholdeligt, at de foretrak Døden, fremfor at leve paa den Vis, og at de ikke vilde tage Føde til sig saa længe, indtil de enten døde eller tvang Regeringen til at behandle dem mere menneskeligt. Khalturin tog ingen Notits af Erklæringen, men fra det Øjeblik af rortedes ikke Maden, der blev sat ind i Cellerne til dem. Dag efter Dag gik. Det var, som om Dødens Stilhed langsomt sænkede sig over Fængslet. De forhungrede Fanger, for svage og apatiske til endog blot at tale sammen, laa i Rækker paa Sovebænkene og lignede mere Lig end levende Mennesker; den eneste Lyd, der hørtes i den store Bygning, var Skildvagternes Fodtrin ude paa Gangene og nu og da de sindssyges fjollede Latter og Skrig. Endelig den femte Dag kom Major Khalturin, der nu saa, at Sulte-Striken var alvorlig ment, og spurgte dem, paa hvilke Betingelser de vilde opgive deres Demonstration. De svarede, at Livet i disse Celler var uudholdeligt, og at de vilde fortsætte med at sulte, til de døde, hvis ikke Exkrementkarrene blev fjærnedes, og de atter fik Lov til at have Bøger og faa daglig Motion i fri Luft. Endvidere forlangte de Tilladelse til for deres egne Penge at købe bedre Mad og bedre Klæder, og endelig skulde han love dem højtidelig, at ingen af dem skulde blive piskede. Major Khalturin erklærede strax, at det med at piske dem bare havde været noget Snak, og at han havde aldrig haft det i Sinde; hvis de vilde holde op med at sulte, skulde han se, hvad han kunde gjøre for at forbedre deres Forhold. Da Fangerne ikke kunde faa bestemte Løfte om, at deres Fordringer vilde blive opfyldte, erklærede de, at de vilde fortsætte Striken. Paa den tiende Dag var Situationen højst foruroligende. De var alle i højeste Grad udmattede og nogle af dem syntes Døden nær. Indenrigsministeren, Grev Tolstoj, der var bleven underrettet om Sagen og den forhaandenværende Tilstand, bød telegrafisk